

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

M. Tvllii Ciceronis Epistolae

Cicero, Marcus Tullius

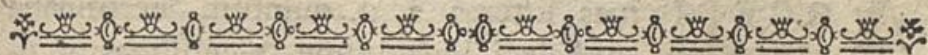
Halae Magdebvrgicae, MDCCLVII.

VD18 12794317

Liber Sextvs.

urn:nbn:de:gbv:45:1-17061

non bono, quaternas centesimas sperabat. Habes meam causam: quæ si Bruto non probatur; nescio, cur illum amemus: sed avunculo ejus certe probabitur, præsertim cum senatus consultum modo factum sit, puto, postquam tu es profectus, in creditorum causa, ut centesimæ perpetuo scenore ducerentur. hoc quid intersit, si tuos digitos novi, certe habes subductum. in quo quidem ὁδὸν πάρεργον, Luccejus M. F. queritur apud me per litteras, summum esse periculum, ne culpa senatus, his decretis, res ad tabulas novas perveniat. commemorat, quid olim mali C. Julius fecerit, cum dieculam duxerit: numquam respublica plus. Sed ad rem redeo. meditare adversus Brutum causam meam: si hæc causa est, contra quam nihil honeste dici potest; præsertim cum integram rem & causam reliquerim. Reliqua sunt domestica. De ἐνδομύχῳ, probo idem, quod tu, Postumia F. ille quoniam Pontidiæ nugatur. sed vellem adesse. a Quinto fratre his mensibus nihil expectaris. nam Taurus propter nives ante mensem Junium transiri non potest. Thermum, ut rogas, creberrimis litteris fulcio. P. Valerium negat habere quicquam Dejotarus rex, eumque ait a se sustentari. Cum scies, Romæ intercalatum sit, necne; velim ad me scribas certum, quo die mysteria futura sint. Litteras tuas minus paullo expecto, quam si Romæ esses; sed tamen expecto.

M. TVLLII CICERONIS
EPISTOLARVM

p. 84
a.

AD

A T T I C V M,

LIBER SEXTVS.

ARGVMENTVM.

Qui has M. Tullii epistolas in libros distribuit, is mihi videtur, libri alius initium hinc maxime fecisse, quod hæc aliis

Rr 5

Con-

Consulibus, quam superioris libri scriptæ fuerint: nempe L. Æmilio Paulo: C. Claudio Marcello: quem Suetonius Marci Marcelli patruelem facit; Dio, sobrinum; vel, ex aliorum opinione, fratrem. Hic igitur liber, certum argumentum nullum habet, quod ad Remp. pertineat. Nam bellum Parthicum, cujus hic mentio fit, in metu potius, quam re ipsa fuit: cum anno superiore, qui ab illo cæpto quartus fuit, finem acceperit. De rebus urbanis, quod odiosa quadam se Cicero audisse scribit, tale fuit. Cæsar cum vereretur, ne se iniqui sui, provincia atque exercitu spoliarent: sicque cogeretur, si consul fieri vellet, privatus ac præsens petere: L. Paullum consulem, & C. Curionem Tribunum pl. antea suis actionibus adversantes, grandi mercede sibi conciliavit: quorum opera factum est, ut retineret exercitum. Nam cum de illo remittendo referretur, Curio ita est assensus, si reliqui quoque dimitterent: Pompejum notans, sine dubio. Hoc anno Cicero de provincia decessit III Kalend. Sext. atque Idib. Oct. Athenis fuit, unde postrema libri hujus epistola data est. Reliqua sunt privata atque domestica: de Tullia Debellæ collocanda: & aliis rebus.

I CICERO ATTICO, S.

ACCEPI tuas litteras a. d. quintum Terminalia Laodiceæ, quas legi libentissime, plenissimas amoris, humanitatis, officii, diligentia. his igitur respondebo: sic enim postulas: nec οἰκονομίαν meam institutam; sed ordinem conservabo tuum. Recentissimas a Cybistris te meas litteras habere ais, a. d. x kal. Octob. datas: & scire vis, tuas ego quas acceperim: omnes fere, quas commemoras, præter eas, quas scribis Lentuli pueris & Equotutico, & Brundisio datas. quare non οἴχεται tua industria, quod vereris, sed præclare ponitur; si quidem id egisti, ut ego delectarer. nam nulla re sum delectatus magis. Quod meam βαθύτητα in Appio tibi, libertatem
etiam

etiam in Bruto probo; vehementer gaudeo: ac putaram fecus. Appius enim ad me ex itinere bis, terve *ὑπομεμψιμολεως* litteras miserat, quod quædam a se constituta rescinderem. ut si medicus, cum ægrotus alii medico traditus sit, irasci velit ei medico, qui sibi successerit, si, quæ ipse in curando constituerit, mutet ille: sic Appius, cum *ἐξ ἀφαιρέσεως* provinciam curarit, sanguinem miserit, quidquid potuit detraxerit, mihi tradiderit enectam, *προσανατρεφόμενην* eam a me non libenter videt; sed modo succenset, modo gratias agit. nihil enim a me fit cum ulla illius contumelia. tantummodo dissimilitudo meæ rationis offendit hominem. quid enim potest esse tam dissimile, quam illo imperante, exhaustam esse sumptibus, & jacturis provinciam; nobis eam obtinentibus, nummum nullum esse erogatum nec privatim, nec publice? Quid dicam de illius præfectis? comitibus? legatis? etiam de rapinis? de libidinibus? de contumeliis? nunc autem domus mehercule nulla tanto consilio, aut tanta disciplina gubernatur, aut tam modesta est, quam nostra tota provincia. hanc nonnulli amici Appii ridicule interpretantur: qui me idcirco putent bene audire velle, ut ille male audiat, & recte facere non meæ laudis, sed illius contumeliæ causa. si Appius, ut Bruti litteræ, quas ad te misit, significabant, gratias nobis agit, non moleste fero: sed tamen eo ipse die, quo hæc ante lucem scribebam, cogitabam ejus multa, inique constituta & acta, tollere. Nunc venio ad Brurum, quem ego omni studio, te auctore, sum complexus: quem etiam amare cœperam: sed, dico, revocavi me, ne te offenderem. noli enim putare, me quicquam maluisse, quam ut mandat is, facere: nec ulla de re plus laborasse. mandatorum autem mihi libellum dedit: iisdemque de rebus tu mecum egeras. omnia sum diligentissime persecutus. primum ab Ariobarzane sic contendere, ut talenta, quæ mihi pollicebatur, illi daret. quoad mecum rex fuit, perbono loco res erat: post a Pompeji procuratoribus sexcentis premi cœptus est. Pompejus

b.

Pompejus

pejus autem cum ob ceteras causas plus potest unus, quam ceteri omnes, tum quod putatur ad bellum Parthicum esse venturus. ei tamen sic nunc solvitur; tricesimo quoque die talenta Attica xxxiii, & hoc ex tributis: nec id satis efficitur in usuram menstruam. sed Cnæus noster clementer id fert: forte caret: usura, nec ea solidâ, contentus est. alii neque solvit cuiquam, nec potest solvere. nullum enim ærarium, nullum vectigal habet. Appii instituto tributa imperat. ea vix, in fœnus Pompeji quod satis sit, efficiunt. amici regis duo, tresve perdivites sunt: sed ii suum tam diligenter tenent, quam ego, aut tu. equidem non desino tamen per litteras rogare, suadere, accusare regem. Deiotarus etiam mihi narravit, se ad eum legatos misisse de re Bruti: eos sibi responsum retulisse, illum non habere: & mehercule ego ita judico, nihil illo regno spoliatus, nihil rege egentius. itaque aut tutela cogito me abdicare, aut, ut pro Glabrione Scævola, fœnus & impendium recusare. ego tamen quas per te Bruto promiseram præfecturas M. Scaptio, L. Gavio, qui in regno rem Bruti procurabant, detuli. nec enim in provincia mea negotiabantur. tu autem meministi, nos sic agere, ut quot vellet, præfecturas sumeret, dum ne negotiatori. itaque duas ei præterea dederam. sed ii, quibus petierat, de provincia decesserant. Nunc cognosce de Salaminiiis: quod video tibi etiam novum accidisse, tamquam mihi. numquam enim ex illo audivi, illam pecuniam esse suam. quin etiam libellum ipsius habeo, in quo est, *Salaminii pecuniam debent M. Scaptio, & P. Matinio, familiaribus meis.* eos mihi commendat: adscribit etiam, & quasi calcar admover, intercessisse se pro iis magnam pecuniam. confeceram, ut solverent centesimis sexennii ductis cum renovatione singulorum annorum. at Scaptius quaternas postulabat. metui, si impetrasset, ne tu ipse me amare desineres. nam ab edicto meo recessissem; & civitatem, in Catonis, & in ipsius Bruti fide locatam, meisque beneficiis ornata, funditus perdidissem. Atque hoc tempore ipso im-

impingit mihi epistolam Scaptius Bruti, rem illam suo periculo esse: quod nec mihi unquam Brutus dixerat, nec tibi: etiam, ut præfecturam Scaptio deferrem. id vero per te exceperamus, ne negotiatori: quod si cuiquam, huic tamen non. fuerat enim præfectus Appio; & quidem habuerat turmas equitum, quibus inclusum in curia senatum Salamine obsederat, ut fame senatores quinque morerentur. itaque ego, quo die tetigi provinciam, cum mihi Cyprii legati Ephesum obviam venissent, litteras misi, ut equites ex insula statim decederent. His de causis credo Scaptium iniquius de me aliquid ad Brutum scripsisse. sed tamen hoc sum animo: si Brutus putabit me quaternas centesimas oportuisse decernere, qui in tota provincia singulas observarem, itaque edixissem, idque etiam acerbissimis sceneratoribus probaretur; si præfecturam negotiatori denegatam queretur, quod ego Torquato nostro in tuo Lenio, Pompejo ipsi in Sex. Statio negavi, & iis probavi; si equites deductos moleste feret, accipiam equidem dolorem, mihi illum irasci, sed multo majorem, non esse eum talem, qualem putassem. Illud quidem fatebitur Scaptius, me jus dicente, sibi omnem pecuniam ex edicto meo auferendi potestatem fuisse. Addo etiam illud, quod vereor; tibi ipsi ut probem: consistere usura debuit, quæ erat in edicto meo. deponere volebant: impetravi ab Salaminiis, ut silerent. veniam illi quidem mihi dederunt; sed quid iis fiet, si huc Paullus venerit? sed totum hoc Bruto dedi, qui de me ad p. 86 te humanissimas litteras scripsit: ad me autem, etiam cum^a rogat aliquid, contumaciter, arroganter, *οικονομῆτως* solet scribere. tu autem velim ad eum scribas de his rebus; ut sciam, quo modo hæc accipiat. facies enim me certiorum. atque hoc superioribus litteris ad te diligenter perscripseram, sed plane te intelligere volui, mihi non excidisse illud, quod tu ad me quibusdam litteris scripsisses; si nihil aliud de hac provincia, nisi illius benivolentiam, deportassem, mihi id satis esse. sit sane; quoniam ita tu vis: sed tamen cum eo credo, quod sine peccato meo fiat. Igitur

tur

tur meo decreto soluta res Scaptio statim. Quam decretum sit, tu judicabis; ne ad Catonem quidem provocabo. sed noli me putare ἐγκελεύματα illa tua abjecisse, quæ mihi in visceribus hærent. flens mihi meam famam commendasti. quæ epistola tua est, in qua mentionem non facias? itaque irascatur, qui volet: patiar. τὸ γὰρ εἶ μετ' ἐμῶ. præsertim cum sex libris tamquam prædibus me ipsum obstrinxerim, quos tibi tam valde probari gaudeo; e quibus unum ἰσορικὸν requiris de Cn. Flavio Cn. F. ille vero ante decemviros non fuit: quippe qui ædilis curulis fuerit: qui magistratus multis annis post decemviros institutus est. quid ergo profecit, quod protulit fastos? occultatam putant quodam tempore istam tabulam, ut dies agendi peterentur a paucis. nec vero pauci sunt auctores, Cn. Flavium scribam fastos protulisse, actionesque composuisse: ne me hoc, vel potius Africanum, (is enim loquitur) commentum putes. Οὐκ ἔλαθε σὲ illud de gestu histrionis; ut scelestè
 b. suspicaris, ego ἀφελῶς scripsi. De me imperatore scribis te ex Philotimi litteris cognosse. sed credo te, jam in Epiro cum esses, binas meas de omnibus rebus accepisse, unas a Pindenisso capto, alteras a Laodicea, utrasque tuis pueris datas. quibus de rebus, propter casum navigandi, per binos tabellarios misi Romam litteras publice. De Tullia mea tibi assentior; scripsique ad eam, & ad Terentiam, mihi placere. tu enim ad me jam ante scripseras, *ac vellem te in tuum veterem gregem retulisses.* correctæ vero epistola Memmiana, nihil negotii fuit. multo enim malo hunc a Pontidia, quam illum a Servilia. quare adjunges Aufium nostrum, hominem semper amantem me; nunc credo, eo magis, quod debet etiam fratris Appii amorem erga me cum reliqua hereditate crevisse; qui declaravit, quanti me faceret, cum sæpe, tum in Bursa. ne tu me sollicitudine magna liberaris. Furnii exceptio mihi non placet. nec enim ego ullum aliud tempus timeo, nisi quod ille solum excipit. sed scriberem ad te de hoc plurà, si Romæ esses. in Pompejum te spem
 omnem

omnem otii ponere non miror: ita res est; removen-
 dumque cenſeo illud *disſimulantem*. Sed enim, *οικονο-*
μία ſi perturbatior eſt, tibi aſſignato: te enim ſequor
σχεδιάζοντα. Cicerones pueri amant inter ſe, diſcunt,
 exercentur: ſed alter, uti dixit Iſocrates in Ephoro &
 Theopompo, frenis eget, alter calcaribus. Quinto to-
 gam puram Liberalibus cogitabam dare. mandavit enim
 pater. ea ſic obſervabo, quaſi intercalatum non ſit. Dio-
 nyſius mihi quidem in amoribus eſt. pueri autem ajunt,
 eum furenter irarſci. ſed homo nec doctior, nec ſanctior
 fieri poteſt, nec tui meique amantior. Thermum, Sil-
 vium vere audis laudari. valde ſe honeſte gerunt. adde ^{p. 87}
 M. Nonium, Bibulum, me, ſi voles. jam Scrofa, vel ^{a.}
 lem, haberet ubi poſſet. eſt enim laurum negotium. ce-
 teri infirmant *πολίτευμα* Catonis. Hortenſio quod cau-
 ſam meam commendas, valde gratum. De Amiano, ſpei
 nihil putat eſſe Dionyſius. Terentii nullum veſtigium
 agnovi. Mæragenes certe periit. feci iter per ejus poſ-
 ſeſſionem, in qua animal reliquum nullum eſt. hæc non
 noram tum, cùm cum Democrito tuo locutus ſum. Rho-
 ſiaca vaſa mandavi. Sed heus tu, quid cogitas? in feli-
 catis lancibus & ſplendidiffimis caniftris, oluſculis nos
 ſoles paſcere; quid te in vaſis fictilibus appoſiturum pu-
 tem? *Κέρας* Phemio mandatum eſt: reperietur; modo
 aliquid illo dignum canat. Parthicum bellum impendet.
 Caſſius ineptas litteras miſit. necdum Bibuli erant allatæ:
 quibus recitatis, puto fore, ut aliquando commoveatur
 ſenatus. equidem ſum magna animi perturbatione. ſi,
 ut opto, non prorogatur noſtrum negotium, habeo Ju-
 nium, & Quintilem in metu. eſto; duo quidem meſes
 ſuſtinebit Bibulus. quid illo fiet, quem reliquero, præ-
 fertim ſi fratrem? quid me autem, ſi non tam cito dece-
 do? magna turba eſt. mihi tamen cum Dejotaro conve-
 nit, ut ille in meis caſtris eſſet cum ſuis copiis omnibus.
 habet autem cohortes quadringenarias noſtra armatura, xxx;
 equitum *εἰς εἰς*. erit ad ſuſtentandum, quoad Pompejus
 veniat;

veniat; qui litteris, quas ad me mittit, significat, suum negotium illud fore. hiemant in nostra provincia Parthi. exspectatur ipse Orodes. quid quæris? aliquantum est negotii. De Bibuli edicto nihil movi, præter illam exceptionem, de qua tu ad me scripseras, *nimis gravi præjudicio in ordinem nostrum*. ego tamen habeo *ισοδυναμῶσαν*, sed rectiorem, ex Q. Mucii P. F. edicto Asiatico, *extra quam si ita negotium gestum est, ut eo stari non oporteat; ex fide bona*: multaque sum secutus Scævola; in iis illud, in quo sibi libertatem censent Græci datam, ut Græci inter se disceptent suis legibus. breve autem edictum est propter hanc meam *διακρίσιν*, quod duobus generibus edicendum putavi: quorum unum est provinciale, in quo est de rationibus civitatum, de ære alieno, de usura, de syngraphis; in eodem omnia de publicanis: aliorum, quod sine edicto satis commode transigi non potest, de hereditatum possessionibus, de bonis possidendis; magistris faciendis, vendendis: quæ ex edicto & postulari, & fieri solent. tertium, de reliquo jure dicundo, *ἀγροφον* reliqui. dixi me de eo genere mea decreta ad edicta urbana accommodaturum: itaque curo, & satisfacio adhuc omnibus. Græci vero exultant, quod peregrinis iudicibus utuntur. nugatoribus quidem, inquit. quid refert? tamen se *αὐτονομίαν* adeptos putant. vestri enim, credo, graves habent, Turpionem futorium, & Vettium mancipem. De publicanis quid agam, videris quærere. habeo in deliciis, obsequor, verbis laudo, orno; efficio, ne cui molesti sint. *τὸ παραδοξότατον*, usuras eorum, quas pactionibus adscripserant, servavit etiam Servilius, ego sic. diem statuo satis laxam; quam ante si solverint, dico me centesimas ducturum: si non solverint, ex pactione. itaque & Græci solvant tolerabili scenore; & publicanis res est gratissima. sic illa jam habent, pleno modio, *p. 88* verborum honorem, invitationem crebram. quid plura? sunt omnes ita mihi familiares, ut se quisque maxime putet. sed tamen *μηδὲν αὐτοῖς*. scis reliqua. De statua Afri

Afri

Africani, (ὃ πραγματῶν ἀσυγκλώτων! sed me ipsum delectavit in tuis litteris) ain' tu? Scipio hic Metellus proavum suum nescit censorem non fuisse? atqui nihil habuit aliud inscriptum, nisi Cos. ea statua, quæ ad Opis per te posita in excelso est. in illa item, quæ est ad Πολυδεύκην, hercule inscriptum est, Cos. quam esse ejusdem, status, amictus, anulus, imago ipsa declarat. at mehercule ego cum in turma inauratarum equestrium, quas hic Metellus 1) in Capitolio posuit, animadvertissem in Serapionis subscriptione Africani imaginem, erratum fabrilē putavi, nunc video Metelli. O! ἀνισορησίαν turpem! Nam illud de Flavio & fastis, si secus est, commune erratum est; & tu belle ἠπόρησας; & nos publicam prope opinionem secuti sumus, ut multa apud Græcos. quis enim non dixit, Εὐπολῶν, τὸν τῆς ἀρχαίας, ab Alcibiade, navigante in Siciliam, dejectum esse in mare? redarguit Eratosthenes. adfert enim, quas ille post id tempus fabulas docuerit. num idcirco Duris Samius, homo in historia diligens, quod cum multis erravit, irridetur? Quis Zaleucum leges Locris scripsisse non dixit? num igitur jacet Theophrastus, si id a Timæo, tuo familiari, reprehensum est? Sed nescire proavum suum censorem non fuisse, turpe est; præsertim cum post eum consulem, nemo Cornelius, illo vivo, censor fuerit. Quod de Philotimo, & de solutione H-S xxdc scribis, Philotimum circiter kalend. Januar. in Chersonesum audio venisse: b. ac mihi ab eo nihil adhuc. reliqua mea Camillus scribit se accepisse; ea quæ sint, nescio, & haveo scire. verum hæc posterius & coram fortasse commodius. Illud me, mi Attice, in extrema fere parte epistolæ commovit: scribis enim sic, τί λοιπόν? deinde me obsecras amantissime, ne obliviscar vigilare, & ut animadvertam, quæ fiant. num quid de quo inaudisti? etsi nihil ejusmodi est.

πολλῶς

1) ejiciendum Græv. nomen *Metelli* auctoritate Cod. Balliol. viderur.

πολλῶν γε καὶ δεῖ. nec enim me fefellisset, nec falleret. sed ista admonitio tua tam accurata, nescio quid mihi significare visa est. De M. Octavio, iterum jam tibi rescribo, te illi probe respondisse. paullo vellem fidentius. Nam Cælius libertum ad me misit, & litteras accurate scriptas: sed de pantheris fœde, ac civitatibus. rescripsi, alterum me moleste ferre, si ego in tenebris laterem, nec audiretur Romæ, nullum in mea provincia nummum, nisi in æs alienum, erogari; docuique, nec mihi conciliare pecuniam licere, nec illi capere: monuique eum, quem plane diligo, ut, cum alios accusasset, cautius viveret. illud autem alterum, alienum esse existimatione mea, Cibyratas imperio meo publice venari. Lepta tua epistola gaudio exultat. etenim scripta belle est, meque apud eum magna in gratia posuit. Filiola tua gratum mihi fecit, quod tibi diligenter mandavit, ut mihi salutem adscriberes; gratum etiam Pilia: sed illa officiosius, quod mihi, quem jam pridem numquam videt *u*). igitur tu quoque salutem utrique adscribito. Litterarum datarum pridie kal. Januar. suavem habuit recordationem clarissimi jurisjurandi: quod ego non eram oblitus. magnus enim prætextatus illo die fui. Habes ad omnia, non, ut postulasti, χρύσεια χαλκείων; sed paria paribus ^{p. 89} respondimus. ^{a.} Ecce autem alia pusilla epistola; quam non relinquam *ἀνανηφιώνησον*. Bene mehercule potuit Luccejus Tusculanum; nisi forte, solet enim, cum suo tibicine: & velim scire, quis sit status ejus. Lentulum quidem nostrum, præ ære *x*), Tusculanum proscripsisse audio. cupio hos expeditos videre: cupio etiam Sestium; adde, si vis Cælium; quibus omnibus est, *ἀδεδεν μὲν ἀνήνασθαι, δεῖσαν δ' ὑποδέχθαι*. De Memmio restituendo ut Curio cogitet, te audisse puto. De Egnatii Sidicini nomine, nec nulla, nec magna spe sumus. Pinar-

u) vidit. ceterum verissimam putat Malasp. conjecturam: jam pridem esse delendum. *x*) præ re, probat tamen præ ære Bosii.

narium, quem mihi commendas, diligentissime Dejota-
 rus curat, graviter ægrum. Respondi etiam minori.
 Tu, velim, dum ero Laodiceæ, id est, ad idus Mai.
 quam sapissime mecum per litteras colloquare: &
 cum Athenas veneris, (jam enim sciemus de rebus ur-
 banis, de provinciis, quæ omnia in mensem Martium
 sunt collata) utique ad me tabellarios mittas. Sed heus
 tu, jamne vos a Cæsare, per Herodem, talenta Attica
 L extorsistis? in quo, ut audio, magnum odium Pom-
 peji suscepistis. putat enim, suos nummos vos come-
 disse; Cæsarem in Nemorenfi ædificando diligentio-
 rem fore. hoc ego ex P. Vedio, magno nebulone, sed Pompeji
 tamen familiari, audiui. hic Vedius venit mihi obviam cum
 duobus effedis, & rheda equis juncta, & lectica, & familia ma-
 gna: pro qua, si Curio legem pertulerit, HS centena pendat
 necesse est. erat praterea cynocephalus in effedo: nec dee-
 rant onagri. numquam vidi hominem nequiores. sed ex-
 tremum audi. diversatus est Laodiceæ apud Pompejum Vin-
 dullum: ibi sua deposuit, cum ad me profectus est. mo-
 ritur interim Vindullus: quæ res ad Magnum Pompejum
 pertinere putabatur. C. Vennonius domum Vindulli ve- b.
 nit: cum omnia obfignaret, in Vedianas res incidit. in
 his inventæ sunt quinque plangunculæ y) matronarum, in
 quibus una sororis amici tui, hominis Bruti, qui hoc utat-
 tur; & illius Lepidi, qui hæc tam negligenter ferat. hæc
 te volui παρασησασα. sumus enim ambo belle curiosi. U-
 num etiam velim cogites. audio Appium προπύλαιον E-
 leusine facere. num inepti fuerimus, si nos quoque Aca-
 demia fecerimus? puto, inquires. ergo id ipsum scribes
 ad me. equidem valde ipsas Athenas amo. volo esse aliquod
 monumentum. odi falsas inscriptiones statuarum alienarum.
 sed ut tibi placebit: faciesque me, in quem diem Roma-
 na incidant mysteria, certio-rem, & quo modo hiemaris.
 Cura ut valeas. Post Leuctricam pugnam die septingente-
 simo sexagesimo quinto.

Ss 2

CICE-

y) *languncula*. etiam vitiosam lectionem fatetur.

2 CICERO ATTICO, S.

CVM Philogenes, libertus tuus, Laodiceam ad me, salutandi causa, venisset, & se z) statim ad te navigaturum esse diceret; has ei litteras dedi: quibus ad eas rescripti, quas acceperam a Bruti tabellario. & respondebo primum postremæ tuæ paginæ; quæ mihi magnæ molestiæ fuit; quod ad te scriptum est a Cincio de Statii fermone: in quo hoc molestissimum est, Statum dicere, a me quoque id consilium probari. probari autem? de isto hæcenus. dixerim me vel plurima vincla tecum summæ conjunctionis optare: etsi sunt a) amoris arctissima: tantum abest, ut ego ex eo, p. 90 quo astricti sumus, laxari aliquid velim. illum autem multa de istis rebus asperius solere loqui, sæpe sum expertus, sæpe etiam lenivi iratum. id scire te arbitror. in hac autem peregrinatione, militiæ nostræ sæpe incensum ira vidi, sæpe placatum. quid ad Statium scripserit, nescio. quid acturus de tali re fuit, scribendum tamen ad libertum non fuit. mihi autem erit maxime curæ, nequid fiat secus, quam volumus, quamque oportet. nec satis est in ejusmodi re, se quemque præstare. ac maxime partes istius officii sunt pueri Ciceronis, sive jam adolescentis: quod quidem illum soleo hortari. ac mihi videtur matrem valde, ut debet, amare, teque mirifice. sed est magnum illud quidem, verumtamen multiplex pueri ingenium: quo ego regendo habeo negotii satis. Quoniam respondi postremæ tuæ paginæ prima mea; nunc ad primam revertar tuam. Peloponnesias civitates omnes maritimas esse, hominis non nequam, sed etiam tuo iudicio probati, Dicæarchi tabulis credidi. is multis nominibus in Trophoniana Charonis b) narratione Græcos in eo reprehendit, quod mare tam secuti sunt: nec ullum in Peloponneso locum excipit. cum mihi auctor placeret, (etenim erat ἰσοκρίωτατῶν, & vixerat in Peloponneso) admirabar tamen; & vix accedens, communicavi cum Dionysio. atque is primo est commotus: deinde, quod tum de isto Dicæarcho non minus bene

z) se del.

a) sint,

b) Charonis.

ne existimabat, quam tu de C. Vestorio, ego de M. Clu-
vio, non dubitabat, quin ei crederemus. Arcadiæ cense-
bat esse Lepreon quoddam maritimum; Tene *e)* autem,
& Aliphera, & Tritia νεόκτισα ei videbantur; idque τῶν β.
τῶν νεῶν καταλόγω confirmabat, ubi mentio non fit isto-
rum. atque istum ego locum totidem verbis a Dicæarcho
transtuli. Phliasios autem dici sciebam: & ita fac ut habeas:
nos quidem sic habemus. sed primo me ἀναλογία dece-
perat, Φλιῆς, Ὀπές, Σιπές. quod Ὀπέντιοι, Σιπέντιοι.
sed hoc continuo correximus. Lætari te nostra moderati-
one & continentia video. tum id magis faceres, si adesses,
atque hoc foro, quod egi ex idibus Febr. Laodiceæ ad
kalend. Mai. omnium dicecesium, præter Ciliciæ. mirabi-
lia quædam effecimus: ita multæ civitates omni ære alieno
liberatæ, multæ valde levatæ sunt: omnes suis legibus, &
iudiciis usæ, αὐτονομίαν adeptæ, revixerunt. his ego duobus
generibus facultatem ad se ære alieno liberandas, aut levandas
dedi; uno, quod omnino nullus in imperio meo sumptus
factus est, (nullum cum dico, non loquor ὑπερβολικῶς)
nullus, inquam, ne teruncius quidem. hac autem re, in-
credibile est, quantum civitates emerferint. accessit alte-
ra. Mira erant in civitatibus ipsorum furta Græcorum,
quæ magistratus sui fecerant. quæsiivi ipse de iis, qui an-
nis decem proximis magistratum gesserant. aperte fateban-
tur. itaque sine ulla ignominia suis humeris pecunias popu-
lis retulerunt. populi autem, nullo gemitu, publicanis, qui-
bus hoc ipso lustro nihil solverant, etiam superioris lustri
reddiderunt. itaque publicanis in oculis sumus. gratis, inquis,
viris. sensimus. Jam cetera jurisdictio nec imperita, &
clemens cum admirabili facilitate. aditus autem ad me mi-
nime provinciales. nihil per cubicularium. ante lucem
inambulabam domi, ut olim candidatus. grata hæc, & ma-
gna, mihi que nondum laboriosa ex illa vetere militia. No-
nis Mai. in Ciliciam cogitabam: ibi cum Junium mensem

Ss 3

con-

e) Græc. censet: Τονα.

p. 91 consumpsissem, atque utinam in pace! (magnum enim bellum impendet a Parthis) Quintilem in reditu ponere. annuæ enim mihi operæ a. d. iii kalend. Sext. emerentur. magna autem in spe sum, mihi nihil temporis prorogatum iri. habebam acta urbana usque ad nonas Martias; e quibus intelligebam, Curionis nostri constantia omnia potius actum iri, quam de provinciis. ergo, ut spero, propediem te videbo. Venio ad Brutum tuum, immo nostrum: sic enim mavis. Equidem omnia feci, quæ potui aut in mea provincia perficere, aut in regno experiri. omni igitur modo egi cum rege, & ago quotidie, per litteras scilicet. ipsum enim triduum, quatrimumve mecum habui turbulentis in rebus, quibus eum liberavi. sed & tum præsens, & postea creberrimis non destiti rogare & petere, mea causa; suadere, & hortari sua. multum profeci, sed quantum, non plane, quia longe absum, scio. Salaminios autem (hos enim poteram coercere) adduxi, ut totum nomen Scaptio vellent solvere; sed centesimis ductis a proxima quidem syngrapha, nec perpetuis, sed renovatis quotannis. numerabantur nummi: noluit Scaptius. tu n' qui ais Brutum cupere aliquid perdere? quaternas habebat in syngrapha. fieri non poterat: nec, si posset, ego pati possem. audio omnino Scaptium pœnitere. nam quod senatus consultum esse dicebat, ut jus ex syngrapha diceretur; eo consilio factum est, quod pecuniam Salaminii contra legem Gabiniam sumpserant. vetabat autem Auli lex, jus dici de ita sumpta pecunia. decrevit igitur senatus, ut jus diceretur ista syngrapha. nunc ista habet juris idem, quod cetera, nihil præcipui. hæc a me ordine facta, puto me Bruto probaturum; tibi, nescio; Catoni certe probabo. sed jam ad te ipsum revertor. Ain' tandem Attice, laudator integritatis & elegantiae nostræ d), *ausus es hoc ex ore tuo?* inquit Ennius: ut equites Scaptio ad pecuniam cogendam darem, me rogare? an tu, si mecum esses, qui scribis morderi te interdum, quod non simul sis, paterere me id facere,

d) Græv. delet nostræ.

cere, si vellem? non amplius, inquis, quinquaginta. Cum Spartaco minus multi primo fuerunt. quid tandem isti mali in tam tenera insula non fecissent? non fecissent autem? immo quid ante adventum meum non fecerunt? inclusum in curia senatum habuerunt Salaminium ita multos dies, ut interierint nonnulli fame. erat enim praefectus Appii Scaptius, & habebat turmas ab Appio. id me igitur tu, cujus mehercule os mihi ante oculos solet versari, cum de aliquo officio, ac laude cogito, tu me, inquam, rogas, praefectus ut Scaptius sit? alias hoc statueramus, ut negotiatiorem neminem: idque Bruto probaveramus. habeat is turmas? cur potius, quam cohortes? sumptu jam nepos evadit Scaptius. volunt, inquis, principes. scio. nam ad me Ephesum usque venerunt; stentesque equitum scelera, & miserias suas detulerunt. itaque statim dedi litteras, ut ex Cypro equites ante certam diem decederent: ob eamque causam, tum ob ceteras, Salaminii nos in caelum decretis suis fustulerunt. sed jam quid opus equitatu? solvunt enim Salaminii. nisi forte id volumus armis efficere, ut foenus quaternis centesimis ducant. & ego audebo legere umquam, aut attingere eos libros, quos tu dilaudas, si tale quid fecero? nimis, nimis, inquam, in isto Brutum amasti, dulcissime Attice: nos, vereor, ne parum. atque haec scripsi ego ad Brutum scripisse te ad me. cognosce nunc cetera. Prop. 92
 Appio nos hic omnia faciemus; honeste tamen, sed plane^a libenter: nec enim ipsum odimus: & Brutum amamus: & Pompejus mirifice a me contendit; quem mehercule plus plusque in dies diligo. C. Coelium quaestorem huc venire audisti. nescio, quid sit: sed. Pammenia illa mihi non placent. Ego me spero Athenis fore mense Septembri. tuorum itinerum tempora scire sane velim. *εὐνήθειαν* Sempromnii Rufi cognovi ex epistola tua Corcyrae. quid quaeris? invideo potentiae Vestorii. Cupiebam etiam nunc plura garrere: sed lucet; urget turba; festinat Philogenes. valebis igitur, & valere Piliam, & Caeciliam nostram jubebis litteris; salvebis a meo Cicerone.

3 CICERO ATTICO, S.

ETSI nil sane habebam novi, quod post accidisset, quam dedissem ad te Philogeni, liberto tuo, litteras: tamen cum Philotimum Romam remitterem; scribendum aliquid ad te fuit. ac primum illud, quod me maxime angebat, (non quo me aliquid juvare posses: quippe res enim *e*) est in manibus: tu autem abes longe gentium:

Πολλὰ δ' ἐν μεταίχμῳ

Nōt (⊗ κυλινδρὸν κύματ' εὐρείης αἰλῆς) obrepit dies, ut vides (mihi enim a. d. iii kal. Sext. de provincia decedendum est) nec succeditur. quem relinquam, qui provinciae praesit? ratio quidem, & opinio hominum postulat fratrem: primum, quod videtur esse honos. nemo igitur potior. deinde, quod solum habeo praetorium. Pomptinius enim ex pacto & conventu (nam ea lege exierat) jam a me discesserat. Quaestorem nemo dignum putat. etenim est levis, libidinosus, tagax. De fratre autem primum illud b. est: persuaderi ei non posse arbitror. odit enim provinciam. & hercule nihil odiosius, nihil molestius. deinde, ut mihi nolit negare; quidnam mei sit officii? cum bellum esse in Syria magnum putetur, id videatur in hanc provinciam erupturum; hic praesidii nihil sit; sumptus annuus decretus sit; videaturne aut pietatis esse meae, fratrem relinquere; aut diligentiae, nugarum aliquid relinquere? magna igitur, ut vides, sollicitudine afficior, magna inopia consilii. quid quaeris? toto negotio nobis opus non fuit. quanto tua provincia melior? decedes, cum voles; nisi forte jam decessisti; quem videbitur, praeficies Thesprotiae, & Chaoniae. necdum tamen ego Quintum conveneram; ut jam, si id placeret, scirem, possetne ab eo impetrari: nec tamen, nisi *f*) posset, quid vellem, habebam. Hoc est igitur ejusmodi. reliqua plena adhuc & laudis & gratiae, digna iis libris, quos dilaudas. conservatae civitates; eumulate publicanis satisfactum: offensus contumelia ne-

e) enim abest.

f) si.

mo; decreto iusto, & severo perpauca; nec tamen quisquam, ut queri audeat. res gestæ dignæ triumpho: de quo ipso nihil cupide agemus; sine tuo quidem consilio certe nihil. Clausula est difficilis in tradenda provincia. sed hæc Deus aliquis gubernabit. De urbanis rebus scilicet plura tu scis; sapius, & certiora audis. equidem doleo, non me tuis litteris certiolem fieri. huc enim odiosa afferebantur de Curione, de Paulo: non quo ullum periculum videam stante Pompejo, vel etiam sedente; valeat modo: sed mehercule Curionis & Paulli, meorum familiarium, vicem doleo. formam igitur mihi totius reipublicæ, si jam es Romæ, aut cum eris, velim mittas; quæ mihi obviam veniat, ex qua me fingere possim, & præmeditari, quo animo accedam ad urbem. est enim quiddam, advenientem non esse peregrinum atque hospitem. Et, quod pæne præterii, Bruti tui causa, ut sæpe ad te scripsi, feci omnia. Cyprii numerabant. sed Scaptius centesimis, renovato in singulos annos fœnore, contentus non fuit. Ariobarzanes non in Pompejum prolixior per ipsum, quam per me in Brutum: quem tamen ego præstare non poteram. erat enim rex perpauca; aberamque ab eo ita longe, ut nihil possem, nisi litteris; quibus pugnare non destitimus. hæc est. pro ratione pecuniæ liberius g) est Brutus tractatus, quam Pompejus. Bruto curata hoc anno talenta circiter c. Pompejo in sex mensibus promissa cc. jam in Appii negotio quantum tribuerim Bruto, dici vix potest. quid est igitur, quod laborem? Amicos habet meras nugas, Matinium, Scaptium; qui, quia non habuit a me turmas equitum, quibus Cyprum vexaret, ut ante me fecerat, fortasse succenset; aut quia præfectus non est, quod ego nemini tribui negotiatori; non C. Vennonio, meo familiari; non tuo M. Lenio; & quod tibi Romæ ostenderam me servaturum, in quo perseveravi. sed quid poterit queri is, qui, auferre pecuniam cum posset, noluit? Scaptio, qui

Ss 5 in

g) Græv. mallet: *liberalius*, cum Victorio.

in Cappadocia fuit, puto esse satisfactum. *Q*uis a me tribunatum cum accepisset, quem ego ex Bruti litteris ei detuliffem, postea scripsit ad me, se uti nolle eo tribunatu. Gavius est quidam; cui cum praefecturam detuliffem Bruti rogatu, multa & dixit, & fecit cum quadam mea contumelia, P. Clodii canis. is me nec proficiscentem Apameam profecutus est; nec, cum postea in castra venisset, atque inde discederet, numquid vellem, rogavit; & fuit aperte mihi, nescio quare, non amicus. hunc ego si in praefectis habuiffem, quem tu me hominem putares? qui, ut scis, potentissimorum hominum contumaciam numquam tulerim, ferrem hujus adfectae? etsi hoc plus est, quam ferre, tribuere etiam beneficii aliquid & honoris. is igitur Gavius, cum Apameae me nuper vidisset Romam proficiscentem, me ita appellavit: (Culleolum vix auderem) unde, inquit, me jubes petere cibaria praefecti? respondi lenius, quam putabant oportuisse, qui aderant; me non instituisse iis dare cibaria, quorum opera non essem usus. abiit iratus. hujus nebtilonis obiratione si Brutus moveri potest, licebit eum solus ames; me amulum non habebis. sed illum eum futurum esse puto, qui esse debet. tibi tamen causam notam esse volui: & ad ipsum haec perscripsi diligentissime. omnino (soli enim sumus) nullas umquam ad me litteras misit Brutus, ne proxime quidem de Appio, in quibus non inesset arrogans, ἀκονώμητον aliquid. tibi autem valde solet in ore esse,

Granius autem

Non contemnere se, & reges odisse superbos:

in quo tamen ille mihi risum magis, quam stomachum, movere solet: sed plane parum cogitat, quid scribat, aut ad quem. *Q*. Cicero puer legit, ut opinor, & certe, epistolam inscriptam patri suo. solet enim aperire, idque de meo consilio; si quid forte sit, quod opus sit sciri. in ea autem epistola erat illud idem de sorore, quod ad me. mirifice conturbatum vidi puerum. lacrymans mecum est questus. quid quaeris? miram in eo pietatem, suavitatem, huma-

humanitatemque perspexi: quo majorem spem habeo, nihil fore aliter, ac deceat. id te igitur scire volui. Ne illud quidem prætermittam: Hortensius filius fuit Laodiceæ gladiatoribus, flagitiose & turpiter. hunc ego patris causa^{p. 94} vocavi ad cenam, quo die venit; & ejusdem patris causa^{a.} nihil amplius. is mihi dixit, se Athenis me expectaturum, ut mecum decederet. recte, inquam: quid enim dicerem? omnino puto nihil esse, quod dixit. nolo quidem; ne offendam patrem, quem mehercule multum diligo. si fuerit meus comes, moderabor ita, nequid eum offendam, quem minime volo. Hæc sunt; etiam illud. Orationem Q. Celeris mihi velim mittas contra M. Servilium. litteras mitte quamprimum: si nihil; nihil fieri, vel per tuum tabellarium. Piliæ & filiæ salutem. Cura, ut valeas.

CICERO ATTICO, S. 4

TARSVM venimus nonis Junii. ibi me multa moverunt: magnum in Syria bellum; magna in Cilicia latrocinia; mihi difficilis ratio administrandi, quod paucos dies habebam reliquos annui muneris: illud autem difficillimum; relinquendus erat ex senatus consulto qui præesset. nihil minus probari poterat, quam quæstor Mescinius. nam de Cælio nihil audiebamus. rectissimum videbatur, fratrem cum imperio relinquere: in quo multa molesta, discessus noster, belli periculum, militum improbitas, sexcenta præterea. o rem totam odiosam! sed hæc fortuna viderit: quoniam consilio non multum uti licet. Tu, quando Romam salvus, ut spero, venisti, videbis, ut soles, omnia, quæ intelliges nostra interesse, in primis de Tullia mea: cujus de conditione quid mihi placeret, scripsi ad Terentiam, cum tu in Græcia esses: deinde de honore nostro. quod enim tu abfuiisti, vereor ut satis diligenter actum in senatu sit de litteris meis. Illud præterea *μυσικώτερον* ad te scribam: tu sagacius odorabere: *τῆς δάμαρτος μὲ ὁ ἀπελεύθερος* (οἶδα ὃν λέγω) ἔδοξέ μοι πρώην, ἐξ ὧν *ἄλογευόμενος* παρεφθέγγετο, πεφουρακέναι τὰς ψήφους ἐκ

ἐκ τῆς ὥνῃς τῶν ὑπαρχόντων τῶ Κροτωνιάτῃ τυραννε-
κτόνῃ. δέδοικα δὴ, μήτι νοήσης. εἰς δὴπερ τῆτο δὴ περισκε-
ψάμενⓄ, τὰ λοιπὰ ἐξασφάλισαι. non queo tan-
tum, quantum vereor, scribere. Tu autem fac, ut mihi
tuæ litteræ volent obviæ. Hæc festinans scripsi in itinere
atque agmine. Piliæ & puellæ Cæciliæ bellissimæ salutem
dices.

5 CICERO ATTICO, S.

NVNC quidem profecto Romæ es: quo te, si ita est,
salvum venisse gaudeo: unde quidem quamdiu abfui-
sti, magis a me abesse videbare, quam si domi esses. mi-
nus enim mihi meæ notæ res erant, minus etiã publi-
cæ. quare velim, etsi, ut spero, te hæc legente aliquan-
tum tamen *b)* viæ processero, tamen obvias mihi litte-
ras quam argutissimas de omnibus rebus crebro mittas,
in primis de quo scripsi ad te antea: τῆς ξυναόρου τῆς
ἐμῆς ἐξελεύθερⓄ, ἔδοξέ μοι θαυμά βατλαρίζον, καὶ ἀλύων
τοῖς ξυλλόγοις, καὶ ταῖς λέσχαις ὑπὸ τι πεφυρακέναι τὰς
ψήφους ἐν τοῖς ὑπαρχοῦσι τοῖς τῶ Κροτωνιάτῃ. hoc tu in-
daga, ut soles; ast hoc magis. ἐξ ἄσεως ἐπταλόφου τει-
χῶν παρεδωκεν μῶν κδ. μη, ὀφειλημάτων Καμίλλῳ. ἐαυ-
τόν τε ὀφείλοντα μῶς κδ. ἐκ τῶν Κροτωνιατικῶν καὶ ἐκ
τῶν Χερρόνησιατικῶν μη καὶ μῶς κληρονομίας χμ. χμ.
τέτων δὲ μηδὲ ὀβολὸν διαλύσασθαι, πάντων ὀφειληθέν-
των τῶ δευτέρου μηνὸς τῆ νεμηνία. τὸν δὲ ἀπελεύθερον
αὐτῶ, ὄντα ὀμάνυμον τῶ ΚόνωνⓄ πατρὶ, μηδὲν ὀλοσχε-
p. 95 ρῶς πεφροντικέναι. ταῦτα οὖν, πρῶτον μὲν, ἵνα πάντα
^{a.} σώζηται· δεύτερον δὲ, ἵνα μηδὲ τῶν τόκων ὀλιγωρήσης τῶν
ἀπὸ τῆς προσκεκλιμένης ἡμέρας. ὅσας αὐτὸν ἠνέγκαμεν
σφόδρα δέδοικα. καὶ γὰρ παρῆν πρὸς ἡμᾶς κατασκευεψό-
μενος, καὶ τι σχεδὸν ἐλπίσας ἀπογνῆς δὲ, ἀλόγως ἀπέστη,
ἐπειπὼν, εἴκω· αἰσχροὺν τοι δηρὸν τε μένειν· meque objur-
gavit vetere proverbio, τὰ μὲν διδόμενα. Reliqua vide,
&, quantum fieri potest, perspiciamus *i*). etsi annum tem-
pus

b) Grav. deleri vult: tamen,
Ⓞ . . . prospiciamus.

f) Grav. legit. Reliqua vide

pus prope jam emeritum habebamus: dies enim xxxiii erant reliqui: sollicitudine provinciæ tamen vel maxime urgebamur. cum enim arderet Syria bello; & Bibulus, in tanto mærore suo, maximam curam belli fustineret; ad meque legati ejus, & quæstor, & amici litteras mitterent, ut subsidio venirem: etsi exercitum infirmum habebam; auxilia sane bona, sed ea Galatarum, Pisidarum, Lyciorum; (hæc enim sunt nostra robora) tamen esse officium meum putavi, exercitum habere quamproxime hostem, quoad mihi præesse provinciæ per senatus consultum liceret. sed, quo ego maxime delectabar, Bibulus molestus mihi non erat; de omnibus rebus scribebat ad me potius: & mihi decessionis dies *λεληθότως* obreptat: qui cum advenerit, *ἄλλο πρόβλημα*, quem præficiam; nisi Calvus quæstor venerit; de quo adhuc nihil certi habebamus. Cupiebam mehercule longiorem epistolam facere: sed nec erat res, de qua scriberem; nec joculari præ cura poteram. valebis igitur, & puellæ salutem Atticulæ dices, nostræque Piliæ.

CICERO ATTICO, S.

6

EGO, dum in provincia omnibus rebus Appium or- b. no, subito sum factus accusatoris ejus socer. id quidem, inquis, dii approbent. ita velim: teque ita cupere certo scio. sed crede mihi, nihil minus putaram ego, qui de Ti. Nerone, qui mecum egerat, certos homines ad mulieres miseram; qui Romam venerunt, factis sponsalibus. sed hoc spero melius. mulieres quidem valde intelligo delectari obsequio & comitate adolescentis. cetera noli *ἐξαιανθίζεν*. Sed heus tu, *πυρὸς εἰς δῆμον* Athenis? placet hoc tibi? etsi non impediabant mei certe libri (non enim ista largitio fuit in cives, sed in hospites liberalitas) me tamen de Academiæ *προπύλω* jubes cogitare; cum jam Appius de Eleusine non cogitet. De Hortensio te certo scio dolere. equidem excrucior. decreram enim cum eo valde familiariter vivere. Nos provinciæ præfecimus Cælium: puerum, inquis, & fortasse faruum, & non gravem,
&

& non continentem. assentior: fieri non potuit aliter. nam quas multo ante tuas acceperam litteras, in quibus *ἐπέχειν* te scripseras, quid esset mihi faciendum de relinquendo; eae me pungebant. videbam enim, quae tibi essent *ἐποχῆς* causae, (& erant eadem mihi) puero tradere me: fratri autem, illud non utile nobis. Nam praeter fratrem nemo erat, quem sine contumelia quaestori, nobili praesertim, anteferrem. tamen, dum impendere Parthi videbantur, staturam fratrem relinquere, aut etiam reipublicae causa contra senatus consultum ipse remanere: qui posteaquam, incredibili felicitate, discesserunt; sublata dubitatio est. videbam sermones: hui! fratrem reliquit? num est hoc non plus annum obtinere provinciam? quid, quod senatus eos ^{p. 96} voluit praesesse provinciis, qui non praesuisissent? at hic ^{a.} triennium. ergo haec ad populum. quid, quae tecum? numquam essem sine cura, si quid iracundius, aut contumeliosius, aut negligentius; quae fert vita hominum. quid, si quid filius puer, & puer bene sibi fidens? qui esset dolor? quem pater non dimittebat; teque id censere, moleste ferebat. at nunc Caelius, non dico equidem, quid egerit; sed tamen multo minus laboro. Adde illud, Pompejus, eo robore vir, iis radicibus, Q. Cassium sine sorte delegit, Caesar Antonium: ego sorte datum offenderem? ut etiam inquireret in eum, quem reliquisset? hoc melius: & huius rei plura exempla: senectuti quidem nostrae profecto aptius. at te apud eum, dii boni! quanta in gratia posui; eique legi litteras non tuas, sed librarii tui. Amicorum litterae me ad triumphum vocant, rem a nobis, ut ego arbitror, propter hanc *παλιγγενεσίαν* nostram, non neglegendam. quare tu quoque, mi Attice, incipe id cupere; quo nos minus inepti videamur.

7

CICERO ATTICO, S.

QUINTVS filius, pie sane, me quidem certe multum hortante, sed currentem, animum patris sui forori tuae reconciliavit. eum valde etiam tuae litterae excitarunt. quid quae-

quæris? confido rem, ut volumus, esse. Bis ad te antea scripsi de re mea familiari, si modo tibi redditæ litteræ sunt, Græce, ἐν ἀνιγμοῖς. scilicet nihil est movendum. sed tamen, ἀφελῶς percunctando de nominibus Milonis, & ut expediat, ut mihi recepit, hortando, aliquid ita tu proficies. Ego Laodiceæ quæstorem Mescinium expectare iussi, ut confectas rationes lege Julia apud duas civitates possum relinquere. Rhodum volo puerorum causa: inde quamprimum Athenas: etsi etesiæ valde reflant: sed plane volo his magistratibus, quorum voluntatem in supplicatione sum expertus. Tu tamen mitte mihi, quæso, obviam litteras, numquid putes reipublicæ nomine tardandum esse nobis. Tiro ad te dedisset litteras, nisi eum graviter ægrum Iffi reliquisssem. sed nuntiant, melius esse. ego tamen angor. nihil enim illo adolescente castius, nihil diligentius.

CICERO ATTICO, S.

8

CVM instituissem ad te scribere, calamumque sumpsissem, Battonius e navi recta ad me venit domum Ephesi, & epistolam tuam reddidit ii kal. Octobres. Lætatus sum felicitate navigationis tuæ, opportunitate Piliæ, etiam mehercule sermone ejusdem de conjugio Tullia meæ. Battonius autem miros terrores ad me attulit Cæsarianos: cum Lepta etiam plura locutus est: spero, falsa, sed certe horribilia: exercitum nullo modo dimissurum: cum illo prætores designatos, Cassium tribunum plebis, Lentulum consulem facere: Pompejo in animo esse, urbem relinquere. Sed heus tu, numquid moleste fers de illo, qui se solet anteferre patruo sororis tuæ filii? at a quibus victus? sed ad rem. Nos etesiæ vehementissime tardarunt. detraxit xx ipsos dies etiam aphraëtus Rhodiorum. Kal. Octob. Epheso conscendentes hanc epistolam dedimus L. Tarquitio, simul e portu egredienti, sed expeditius naviganti. nos Rhodiorum aphraëtis, ceterisque longis navibus tranquillitates aucupaturi eramus. ita tamen properabamus, ut non posset magis. De raudusculo Puteolano,

gra-

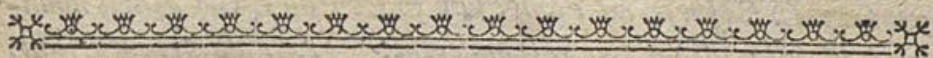
gratum. Nunc velim dispicias res Romanas: videas quid nobis de triumpho cogitandum putes; ad quem amici me vocant. ego, nisi Bibulus, qui, dum unus hospes in Syria fuit, pedem porta non plus extulit, quam domo sua, adniteretur de triumpho, æquo animo essem. nunc vero *αἰσχροὺν σιωπῶν*. sed explora rem totam: ut, quo die congressi erimus, consilium capere possimus. At multa; qui & properarem, & ei litteras darem, qui aut mecum, aut paullo ante venturus esset. Cicero tibi plurimam salutem dicit. tu dices utriusque nostrum verbis & Piliæ tuæ, & filiæ.

9

CICERO ATTICO, S.

IN Piræea cum exissem prid. idus Octob. accepi ab Acasto, seruo meo, statim tuas litteras: quas quidem cum expectassem jam diu, admiratus sum, ut vidi ob-signatas epistolam, brevitatem ejus; ut aperui, rursus *σύγχυσι* litterularum, quæ solent tuæ compositissimæ & clarissimæ esse: tac, ne multa, cognovi ex eo, quod ita scripseras, te Romam venisse a. d. xii. kalend. Octob. cum febr. percussus vehementer, nec magis, quam debui, statim quæro ex Acasto. ille & tibi, & sibi visum, & ita se domi ex tuis audisse, ut nihil esset incommode, id videbatur approbare, quod erat in extremo, febri- culam tum te habentem scripsisse. sed amavi tamen; admiratusque sum, quod nihilo minus ad me tua manu
 b. scripsisses. quare de hoc satis. spero enim, quæ tua prudentia & temperantia est, & hercule, ut me jubet Acastus, confido te jam, ut volumus, valere. A Turannio te accepisse meas litteras gaudeo. *παραφύλαξον*, si me amas, *τὴν τῆ Φυρατῆ φιλοτιμίαν αὐτότατα*. hanc, quæ mehercule mihi magno dolori est, (dilexi enim hominem) procura, quantulacumque est, Præcianam hereditatem prorsus ille ne attingat. dices, nummos mihi opus esse ad apparatus triumphi: in quo, ut præcipis, nec me *κερὸν* in expetendo cognosces, nec *ἄτυφον* in abjiciendo. Intellexi ex tuis litteris, te ex Turannio au-
 disse,

diffe, a me provinciam fratri traditam. adeon', ego non perspexeram prudentiam litterarum tuarum? ἐπέχειν te scribebas. quid erat dubitatione dignum, si esset quidquam, cur placeret fratrem, & talem fratrem, relinqui? εὐθέτης ista mihi tua, non ἐποχή, videbatur. monebas de Q. Cicerone puero, ut eum quidem neutiquam relinquerem. τὰ μὲν ὄνειρον ἐμοί. eadem omnia, quasi collocuti essemus, vidimus. non fuit faciendum aliter, meque ἐπιχρονία ἐποχή tua dubitatione liberavit. sed puto te accepisse de hac re epistolam, scriptam accuratius. Ego tabellarios postero die ad vos eram missurus, quos puto ante venturos, quam nostrum Saufeium. sed eum sine meis litteris ad te venire, vix rectum erat. Tu mihi, ut polliceris, de Tulliola mea, id est de Dolabella, perscribas; de republica, quam praevideo in summis periculis; de censoribus, maximeque de signis, tabulis qui fiat; referaturne. Idibus Octob. has dedi litteras: quo die, ut scribis, Cæsar Placentiam legiones quatuor. quæso, quid nobis futurum est? In arce Athenis statio mea nunc placet.

M. TULLII CICERONIS
EPISTOLARVM

p. 98
a.

AD
ATTICVM,
LIBER SEPTIMVS.

ARGVMENTVM.

Continentes sunt libri hujus epistole, cum superioribus, ut hæc ipsa prima illa esse videatur, quam proxima superiore, postero die se daturum, promiserat. Scriptæ porro sunt partim ex itinere, dum ex provincia redit: partim ex fuga, quam, audito Cæsaris adventu, cum Consulibus totoque Senatu, executus est. Nam cum ad urbem prid. Non. Januarii

T t

rii